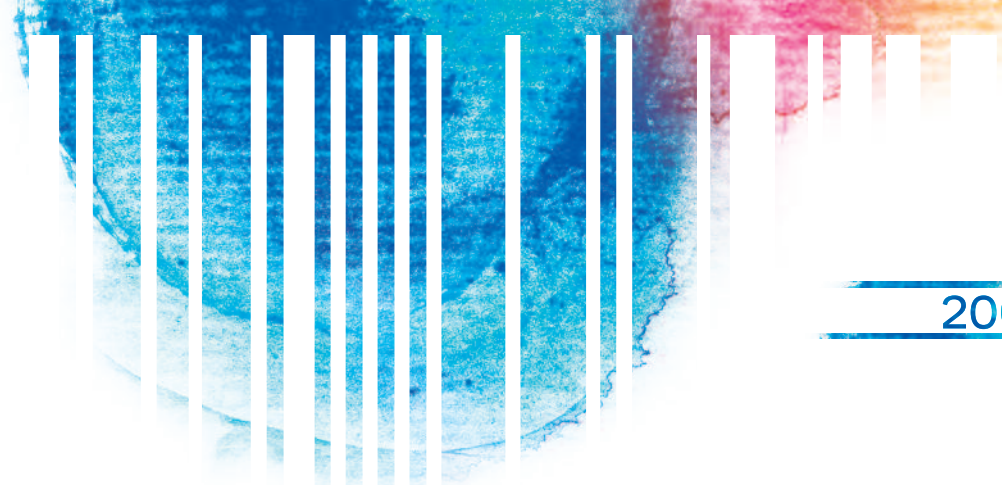

Identifikačný kód Slovenska IX.

(CULTURE CODE)

2007 – 2015

Identification Code of Slovakia IX.

(CULTURE CODE)

Spoločnosť ARTEM
The ARTEM Association

pod záštitou
under the auspices of

PREDSEDU NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY
THE CHAIRMAN OF NATIONAL COUNCIL OF THE SLOVAK
REPUBLIC

a
and

EURÓPSKEJ AKADÉMIE VIED A UMENÍ
EUROPEAN ACADEMY OF SCIENCES AND ARTS

predstavuje nových laureátov Identifikačného kódu Slovenska
announces new laureates of of the Identification Code of Slovakia

Slávnostný ceremoniál sa uskutočnil dňa 28. novembra 2015
v reprezentačných priestoroch Hudobnej siene Bratislavského
hradu.
Kurátorom projektu je PhDr. Ľuboslav Moza, člen Európskej
akadémie vied a umení.

The ceremony sa uskutočnil on 28th of November, 2015 at the
representative areas of Hudobnej siene of the Bratislava Castle.
Curator of the project is PhDr. Ľuboslav Moza
a member of the European Academy of Sciences and Arts.

Identifikačný kód Slovenska IX.
(CULTURE CODE)

DETSTVO DÁVA SILU

To, čo nazývame mimoriadne silným slovom kultúra, je vlastne náš život. Proces kultúry formuje všetko okolo nás. Rozmer kultúry vidím predovšetkým v naliehavosti jej poslania formovať civilizovaného človeka so všetkým, čo k tomu patrí. Civilizácia je vec trvalého vývoja, kde hodnoty predstavujú pred bežné nepodstatnosti.

Identifikačný kód Slovenska je malým príspevkom, ktorý chce upozorniť na význam kultúry v dejinách ľudstva, a tým aj nášho život. Akokoľvek to vyzerá paradoxne, život si začíname cítiť, až keď oň prichádzame. Vtedy sa vraciame do detstva. Opäť sa prechádzame v prírode. Sledujeme pohyb lístia, obdivujeme spev vtákov v korunách stromov. To je čas, na ktorý nie je čas. Identifikačný kód je vlastne kultúrnym kódom každého národa, Európy a sveta. Mal by predstavovať hodnoty, ktoré jednoznačne buduje naša kultúra. Kultúra, ktorá sa skladá z dvoch zásadných pojmov. Umenie a veda. Je pravdou, že každý vníma a hodnotí svet inak. Subjektívne. Veľké, zásadné veci by však mali zohrávať úlohu vo všeobecnom rešpektovaní a trvalom vylepšovaní sveta. Existujú mnohé etapy vývoja poznávania človeka, v ktorých prijímame aj podnety pre všeobecne platné zákony.

Najsilnejšou etapou nášho života je detstvo. K nemu sa stále vraciame. Sprevádza nás celým životom. Otvára nekonečné možnosti fantázie. Detstvo je hlboko späté s rodinou a domovinou. Je najkrajšou etapou ľudského života. Miesta, na ktorých sme vyrastali a ktoré sme si pomenovali. Vtedy sme sa naháňali v krátkych sukienkach a nohaviciach. Lúky boli plné lúčnych koníkov. Voňala tráva a neskôr seno. Sledovali sme metamorfózy každého oblaku. A milovali najkrajší vrch v okolí, kde sa dalo bez problémov vybehnúť. Do stromov sme vpisovali svoje iniciály. A poznali sme krásu samoty, keď veje vietor, zurčí potok a šík husí odlieta do ďalekých krajín. Lastovičky na jesenných drôtoch, ktoré sa nedali ani spočítať. Ani vrany v záhradách.

V dospelosti všetko, všetko krásne kódujeme čistým vnímaním dieťaťa v detstve. K nemu, k samým sebe sa vraciame počas celého života. Keď niečo bolí, či prídu horúčky. Keď šedivejú vlasy. Trvalo čerpáme zo spomienok na maminu ruku, ktorá bola tá najkrajšia na svete. Čerpáme z príbehov starších. Tieto spomienky si ukladajú ľudia v rozličných zemepisných pásmach rovnako a zároveň inak. Lebo majú iné stromy a inú vôňu vody. Tieto spomienky sprevádzajú umelca i vedca ako energia, bez ktorej nič nevznikne. Sú nielen dopingom, ale predovšetkým hodnotou, z ktorej vyrastá človek. Táto zložito postrehnuteľná časť vedomia sa vinie celou históriou kultúry. Vieme, že jestvuje. A že vstupuje do príbehov našej civilizácie.

Preto Identifikačný kód našej krajiny, ktorá sa volá Slovensko. Ale aj preto, že táto myšlienka vznikla tu. Je to jeden z podstatných kultúrnych kódov.

Deväť ročníkov tohto projektu prešlo dynamickým vývojom. Pravidelne ich sprevádzal zvyšujúci sa záujem verejnosti. Dokumentovali ich katalógy. Zaujímali sa o ne médiá. Prezentovali sme ich s reprezentačnými výstavami v známych galériách. Zdôrazňovali sme predovšetkým jedinečnosť umenia laureátov jednotlivých ročníkov. Venovali sme pozornosť aj tým zdanlivo menej známym. Postupne sme túto myšlienku šírili aj mimoriadnymi cenami pre zahraničných umelcov. Základom však zostáva prvotný zámer. Upozorniť na vlastnú identitu tvorcov spojenú s detstvom a rozsah ich tvorby, ktorá tvorivo a pravdivo mapuje dnešok ako nezávislá informácia pre budúce generácie.

Ľuboslav Moza

Identification Code of Slovakia IX.
(CULTURE CODE)

KAMIL PETERAJ |
ŽIVOT JE PRÍLIŠ KRÁTKY

NIKTO CHCE BYŤ BOHATÝ
NIKTO BY RÁD VLÁDOL
NIKTO BY SI LEN TAK RÁD
NA BREH RIEKY SADOL

A POVEDAL ĎAKUJEM TI PANE
NO JA MÁM SVOJE RYBY NACHYTANÉ

NIKTO BY CHCEL DOBYŤ SVET
NIKTO SRDCE ŽENY
NIKOMU BY STAČILO
TROCHA MORSKEJ PENY

A POVEDAŤ LEN ĎAKUJEM TI PANE
JA MÁM NA DNES RYBY NACHYTANÉ

ŽIVOT JE PRÍLIŠ KRÁTKY A SNY TAKÉ VEĽKÉ
TREBA ICH VEDIET SNÍVAŤ VŽDY V TEJ SPRÁVNEJ MIERKE
BANÁLNA PRAVDA UČÍ ŽE ŽIVOT JE RIEKA
SO SEBOU PREČ SI VEZMEŠ LEN TO
ČO TU NECHÁŠ

NIKTO HĽADÁ POKLADY
TÚŽI MAŤ SVOJ OSTROV
A INÉMU POSTAČÍ
UŽÍVAŤ SI POHOV

BYŤ RYBÁROM KTORÝ VRAVÍ PANE
SOM BOHATÝ LEBO MÁM DOSŤ NA DNES NACHYTANÉ
SOM BOHATÝ LEBO V SIETI MÁM DOSŤ NACHYTANÉ

„Výtvarné umenie trvalo nastoľuje vážne i bežné spoločenské problémy. Často kladie dôraz na krásu, etiku. Ide mu o vyjadrenie toho osobitého, umeleckého. Dať myšlienkam, dodať pocitom autora tú formu, ktorú divák prijme. Ivan Bukovský je mimoriadnym umelcom, ktorý rieši všetky uvedené otázky. Je filozof múdrosti a analytik pri poznávaní pravdy, ktorú vnáša i do umenia. Preto je jeho dielo ojedinelé. Také, ktorému nechýba kontinuita vývoja, ale ten svoj rukopis, zrelý a istý, nezaprie. Umenie zobrazuje život a dobu. Vracia sa, aby sa poučilo. Naznačuje budúcnosť. A žije dneškom. Ivanove obrazy sú poctou humanizmu. Obdivom človeku, ktorý ide cestou zložitostí. Aj na malej ploche vyjadruje monument človečenstva. Expresívne, figuratívne, pôsobivo. Bolesť jeho postáv strieda prvok krásnej ženskosti, okamihy nádeje i celé vety histórie ľudstva. Vážim si originalitu a jedinečnosť jeho výtvarného prejavu, kde celú obrazovú plochu sústreďuje na zdanlivo nepodstatnom pozadí do ľudských postáv. Z jeho obrazov sála život. Energia tvorcu, ktorý maľuje preto, lebo to je jeho život. Názory filozofov sú zložité. Často iba ich kúsok pohne svetom dopredu. Polemizujeme s nimi a s časovým odstupom im prenechávame iba ich prvenstvo v histórii ľudstva. Filozofia, to je výrazový aparát, v ktorej žiješ. Sú to slová, v ktorých sa veľmi prelína abstrakcia a konkrétnosť. Preto je maľba. Obraz, ktorý svieti energiou a vraví myšlienkami, pocitmi, tichom, s obrovským obsahom. Nedá sa vysloviť slovami. Ale je. A taká je maľba Ivana Bukovského.“

Ľ. M.

IVANBUKOVSKÝ

Ivan Bukovský sa narodil 7. 7. 1949 v Prahe. Akadémiu výtvarných umení absolvoval v roku 1976 v Prahe. V celom svojom diele rieši základné ľudské otázky, spojené s jeho identitou. Jeho obrazy sú vážne a strhujúce. Nachádzajú sa v prestížnych galerijných zbierkach doma i v zahraničí.

Zberatelia si nimi obohacujú svoje súkromné zbierky. Zúčastnil sa množstva individuálnych a kolektívnych výstav. Svoju tvorbu reprezentoval nespočetnekrát v zahraničí. Preto je i držiteľom viacerých cien a vyznamenaní. V ostatných rokoch to boli mimoriadne ceny poroty a kritiky z Talianska. Ivan Bukovský. Maliar, grafik, organizátor výtvarného života. Osobnosť, s ktorého dielom sa treba nielen stretať, ale ho prijať ako súčasť cesty k poznaniu.

Žije a tvorí v meste Příbram.

„Sochárstvo patrilo vždy medzi výtvarné disciplíny nielen náročných remeselných postupov, ale predovšetkým mimoriadneho umeleckého videnia. Materiálová a technologická náročnosť, predovšetkým monumentálnych diel v každom spoločenskom období ovplyvňovala jeho rozvoj.

Vojto Farkaš vytvoril rozsiahle umelecké dielo tak v komornej, voľnej plastike, ako aj v rozmerných a monumentálnych kompozíciách. Osobnosť tohto umelca už dávno vstúpila do siene slávy dneška. Jeho autorský rukopis dáva umeniu tú krásu a čistotu, ktorá bola odveky jeho základným poslaním. Obdivuje sa kameňu. Je schopný doviesť až zo zahraničia aj obrovské rozmery nerastu, pre jeho jedinečnú štruktúru a život. Kameň je súčasťou nášho bytia, vyžaruje energiu, možno ukrytú v ustavičnom kmitaní atómových častíc a my, ľudia, ju cítime. Kombinuje ho so železom a inými materiálmi. Trojdimenzionálna plastika má obrovské čaro. Autor ju dokáže podať výtvarne náročne a zároveň súčasne. Preto jeho dielo prijímajú ľudia ako silnú umeleckú emóciu a technologickú dokonalosť.

Vojto Farkaš je vzácný slovenský umelec, ktorý priniesol do našej kultúry jedinečné poslanstvo. Sprevádza ho ušľachtilosť námetu a jeho výraz. Vo voľnej plastike sú to série zo zverokruhu, zobrazenie zvierat, planét, života v jeho zdanlivo ukrytom význame. Je majstrom výrazu. Za mnoho vďačí rešpektovaniu kontinuity vývoja umenia. Inšpiruje sa tými podnetmi z dejín umenia i spoločnosti, ktoré sú blízke jeho umeleckému mysleniu. Praveké jaskynné umenie, baroko, ktoré citlivo prepojí s prvkami klasicizmu. Mnohými jeho dielami prechádza abstraktný expresionizmus. Je umelcom, ktorý umením žije. Preto dokáže dať svojim dielam tú energiu života, s myšlienkou ktorej sa iní iba pohrávajú. Nie je to ľahké. Vojto však poníma umelecký prejav ako súčasť života, v ktorom všetko žije a vyvíja sa. A má vzácne ľudské vlastnosti. Jeho tvorba je dielom obdivu k tomuto svetu a človeku v ňom.“

Ľ. M.

VOJTECHFARKAŠ

Vojtech Farkaš, akademický sochár, sa narodil 22. 3.1953 v Rožňave. V roku 1983 absolvoval štúdium na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave.

Zúčastnil sa desiatok samostatných a kolektívnych výstav u nás i v zahraničí. Jeho sochárske diela sú súčasťou renomovaných súkromných zbierok. Nachádzajú sa aj v galerijných zbierkach našich i zahraničných galérií. Patrí medzi niekoľko veličín sochárskeho prejavu dneška.

Žije a tvorí v Bratislave.

„To hodnotné, zmysluplné a predovšetkým humánne ľudské smerovanie sa orientuje predovšetkým do oblasti kultúry. V nej možno realizovať tie mimoriadne veci ľudstva, ktoré determinované tvorivosťou predpokladajú kvalitné výsledky. Identifikačný kód Slovenska je vskutku prestížne ocenenie mimoriadnych osobností, ktoré vstúpili do kolobehu života, aby niečo prospešné pre ľudstvo vykonali. Jeho myšlienka, ktorá vyrastá z nekonečných návratov k detstvu voňavých lúk a matkinho úsmevu sa rozvíja aj na tejto báze po celý život. Má mnoho výrazov. Jedným z najkrajších je humanizmus a krása.

Bernarda Gradišnik, vyštudovaná humanistka, sociologička, vstúpila do života, aby okrem mnohých iných podstatných úloh šíрила vo svete svoju identitu slovinskej Ľubľane. Rozvíja poznanie domácej kultúry vo svete a svetového umenia a vedy doma. Toto poslanie je jedným z najdôležitejších. Pretože práve cesta poznania je predpokladom cesty porozumenia a rozvoja .

Bernarda Gradišnik, šarmantná žena, vnáša zo svojho miesta veľvyslankyne nové a potrebné aktivity pre umenie, pre človeka“.

Ľ. M.

BERNARDA GRADIŠNIK

Bernarda Gradišnik sa narodila 18. mája 1964 v Ľubľane. Absolvovala sociologické štúdium na Ľubľanskej Univerzite (1990). Po jej začiatkoch, ako knižná editorka, ju prijali na Ministerstvo zahraničných vecí Slovinska, kde zastávala významné funkcie. Neskôr začína pracovať na postoch veľvyslanectiev (Chorvátsko) i ako veľvyslankyňa (Portugalsko, Maroko) a ďalších zodpovedajúcich misií vo svete. (V rokoch 1998-2004 Sekcia európskej integrácie a ekonomických vzťahov. Od roku 2000 vedúca Odboru EU inštitúcií, od 2002 aj ako zástupkyňa vedúceho sekcie.) Dnes je veľvyslankyňou Slovinska na Slovensku, kde žije a pracuje.

„Umelecké majstrovstvo Milana Greguša má hlboké korene. Stretávam sa s tvorbou tohto umelca už desiatky rokov. Veľmi veľa spravil pre hodnoty Slovenska. Obohacovaním jeho prostredia o umelecké diela, reštaurovaním, voľnou tvorbou i aktivitou v organizácii výtvarného života. Milan Greguš je umelcom, ktorého tvorivá cesta prebiehala mimoriadne dynamicky. Jeho umenie zrelo. Bolo pestré a doposiaľ si ho jeho obdivovatelia veľmi vážia.

Rodisko autora je súčasťou obrovskej krásy, ktorá ho neopúšťa po celý život. On je charakteristickým príkladom identity detstva. Vplyvu prostredia na dušu dospievajúceho umelca, ktorá prijme a trvalo zachová to najkrajšie, čo ho formovalo. Ono vkladá do svojej tvorby. Do diela, ktoré zreje ku stále plnšej kvalite.

Voľná plastika autora je súčasťou prírody a jej histórie. Je súčasťou histórie tohto územia, ktoré sa nazýva Slovensko. On do sôch nevkladá krásu svojej mladosti. On ich tvorí ako svoju súčasť. Ako umenie tohto sveta a tohto muža, ktorý miluje svet a preto vzniká v jeho ateliéri umenie. Tvorba Milana Greguša je zaujímavá. Miluje časti prírody. Kameň, drevo. Nimi sa zaoberá po celý život. Aplikuje ich spolu s kovom aj v monumentálnych realizáciách. Dlhšiu dobu sa venoval šperku. A mnohým ďalším umeleckým disciplínam. Rád objavuje nové. Vie ho upraviť do tvaru s ľudským rozmerom.“

Ľ. M.

MILAN GREGUŠ

Milan Greguš, akademický sochár, sa narodil 19. 9. 1934 v Makove, v osade Greguš. Ako vyučený rezbár vyštudoval Strednú umelecko-priemyselnú školu. Na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave študoval sochárstvo a absolvoval na novozriadenom odbore reštaurovania. Tak absolvoval akademické štúdium v roku 1962 ako prvý sochár reštaurátor.

Vytvoril mnoho neopakovateľných diel. V priestorovej plastike treba spomenúť atraktívnu „Zvonicu“ v osade Greguše, reliéf Milana Rastislava Štefánika pre Francúzsko. Reštaurátorsky pracoval pri záchrane desiatok vzácných slovenských pamiatok. Zúčastnil sa množstva samostatných i kolektívnych výstav doma i v zahraničí. Jeho diela sú v súkromných i galerijných zbierkových fondoch. Milan Greguš skutočne vytvoril obrovské dielo, z ktorého tu iba naznačujeme kúsky mozaiky, ktorú treba zložiť v ucelenej monografii.

Žije a tvorí v Bratislave.

„Jedinečný kresliar. Maliar, ktorý začiatkom sedemdesiatych rokov minulého storočia začal hľadať inú cestu slovenskej maľby. Človek, civilizácia, súčasnosť.

Peter Kalman je umelec známy i neznámy. Mimoriadne talentovaný profesionálny výtvarník, novátor. Jeho tvorba je výpoveď o človeku. O jeho osudoch. Našepkáva mu úsmev a svetlo.

Maliar, grafik a textilný výtvarník. Monumentálne dekoratívne čítanie obrazovej plochy sa tiahne celou jeho tvorbou. Sprvu figúra v konkrétnom priestore, neskôr rozloží jej tvar i plochu a tvorí nový výraz. Človeka, života, prírody. Spravidla v technike akrylu ich prekrýva lineárnymi sieťami, sústavou štvorcíkov. Jeho tvorba z ranného obdobia je civilizačná. Tu niekde vznikajú umelcove samoformulácie. Mrežovanie, parketáž, farbotvar, panelstory. Z konkrétnych tvarov zostávajú znaky. Obrazy stavia na kompozícii a farebnej sústave. V kresliarskych začiatkoch, športových témach a tvaroch krásnych žien. V obrazoch, ktoré vnímame ako pohľad cez stovky okien superdomu. Alebo v ranných sugestívnych farebne prskaných škvrnách, ktoré ozvlášťujú figurálnu líniu. Obrazy s rukopisom.“
L. M.

PETERKALMAN

Peter Kalman, akad.mal., sa narodil 30. 8. 1945 v Bratislave. Vysokú školu výtvarných umení v Bratislave absolvoval v roku 1973. Do roku 1990 na tejto škole prednášal.

„Znie to možno paradoxne, ale v mojej tvorbe začínam starostlivosťou o človeka a jeho život v meste. Moje poradie je aj takto určené. Človek, mesto, život v pretechnizovanej spoločnosti. Napriek svojmu kritickému pohľadu nestrácam nádej. Preto panelák kolorujem. Vnášam doň optimizmus, zbavujem ho šedivosti, navádzam ľudí k mysleniu. Napríklad jedna z mojich kompozícií „Milenci“ je situovaná vo víre veľkomesta s jeho neduhami. Obsahovo však vyjadruje

vieru víťazstva života nad škodlivými zásahmi civilizácie. V kompozícii „Meditácia“ nájdete opicu. Lebo ľudia v panelákoch sa radi opičia. Začínajú sa príliš ponášať na seba. Preberajú si navzájom zvyky a zlozvyky, pričom zabúdajú na prirodzenosť opice, ktorá v mojom obraze rozbíja mriežky väzenia paneláku, lebo chce ujsť späť do prírody. Dnešný človek má vedieť v čom žije a k čomu smeruje. V čom by mal žiť a k čomu by mal sledovať.“

(P. K. z katalógu autorovej výstavy, ktorú som pripravil v modranskej galérii Merum v roku 2002.)

Žije a tvorí v Bratislave.

„Roker. Krásne slovo. Niet proti nemu výhrad. Skôr obdiv až úcta.

Bola to doba, keď sa všetko menilo. Malomeštiacka pretváрка prvej polovice dvadsiateho storočia bola snáď po prvýkrát tlačená svetovými mládežníkmi preč zo života. Faloš, ktorej vďačíme za toľko problémov i utrpenia, bola verejne kritizovaná. Hippies a potom rokeri. Tí najsprávnejší hudobníci všetkých čias. Sú súčasťou aj dnešného sveta. Lebo si ho vedeli podmaniť. Hudbou, spevom a prejavom, ktorý je plný energie, života i hodnôt. Tých nových, stále ťažko pochopiteľných. Nie sú to len piesne o slobode a o láske. Sú to tvrdé pohľady na dni bez hraníc. Na túžby, ktoré nimi vlastne nie sú. Na cesty, ktoré bolia.

David Koller je rokerskou osobnosťou. Umelec, ktorý raz začal a neprestáva. Cesta tohto ojedinelého bubeníka, gitaristu, skladateľa a speváka má dynamiku, rozlet. Má krásnu štruktúru hodnôt, ktoré dokážu osloviť ľudí tak, že nezabúdajú. Obdivujem umenie toho chlapa. Hráčske výkony, nefalšovaný spev, v ktorom je to, čo dobrý spev vyžaduje. Sila človeka a hľadanie jeho zmyslu. Slová piesní deklamuje s hlbokým vedomím toho, že ľuďom dáva to, čo potrebujú. Nemýli sa. David Koller je fenomenálnym hudobníkom dneška. Všestranný talent. Objaviteľ príbehov a ľudskej krásy. V nich je cena jeho hudby.“

L. M.

DAVIDKOLLER

David Koller sa narodil 27. 9. 1960 v Prahe. Pochádza z hudobnej rodiny. Hudobné tóny nasával od otca i súrodencov. Pôsobil v rockových kapelách Ezechiel, Kilhets a Jasná Páka, s ktorou štartoval svoju kariéru a vydal niekoľko albumov.

V roku 1985 založil skupinu Lucie, v ktorej pôsobil do roku 2005. Do tohto obdobia patria jeho slávne hity „Šrouby do hlavy“, „Chci zas v tobě spát“, „Ona ví“...Po jej rozpadnutí rozbehol vlastné projekty. S výtvarníkom Davidom Černým a režisérkou Alicou Nellis vybudoval MeetFactory, medzinárodné centrum pre súčasné umenie.

Je stálicou českého hudobného neba. Výborný hudobník, spevák a bubeník, autor množstva hitov.

Sólová platňa začiatku sólovej dráhy Davida Kollera „Ted‘ a Tady“ je zostavená z deviatich originálnych skladieb. Na bicie s ním hrá syn Adam. S Michalom Dvořákom zložil hudbu k filmom „Amerika“, „Poslední přesun“ a „Mrtvej brouk“.

Nedávno upozornil na situáciu v jeho zemi démonickým protestsongom „Sami“. David Koller žije v Prahe.

„Spev je v celej oblasti umenia disciplínou, ktorá trvalo stojí na poprednom mieste obľúbenosti a tým aj záujmu ľudí. Spev vznikol spolu s prvými nástennými pravekými maľbami. Spev je vyjadrením pocitov, ktoré sa nedajú povedať slovami. Ide z ľudského vnútra, aby zasiahol dušu ďalších ľudí. Je o šťastí i smútku, o prírode a láske, o čistom vzduchu a dobre, i traumách existencie.

Identifikačný kód Slovenska je významné ocenenie, ktoré patrí tejto umelkyni aj preto, že v piesňach rozvíja krásu slovenského jazyka, že umením žije, ním naplňa svoj i náš život. Pre osobitý spevácky výraz a jedinečnosť podania. Marcela Laiferová je vzácnou speváckou divou, ktorá odovzdáva svoje umenie desiatky rokov. A nielen na Slovensku. Nádherný zamatový hlas, roky školenia a obklopenie veľkými skladateľmi, textármi a hudobníkmi vytvorilo stovky neopakovateľných piesní. Obdivujem na tejto umelkyni, že spieva svoju pieseň vždy inak. Ona tvorí pri každom vystúpení. Myslím, že práve táto neopakovateľná časť jej tvorivého života prináša ľuďom to, čo od nej čakajú. Hĺbkou prežitia.

V tom vidím večnosť mimoriadneho umenia i tvorby tejto umelkyne.“

Ľ. M.

MARCELA LAIFEROVÁ

Marcela Laiferová vyrastala v Prievidzi, kde bol čulý umelecký život. Tam začala spievať na čajoch o piatej s orchestrom viac džezový repertoár, hrala v divadelných hrách. Po príchode do Bratislavy na štúdium medicíny ju pozval Branislav Hronec spievať s jeho orchestrom na študentských večierkoch. V krátkom čase napísal pieseň „Lampy už dávno zhasli“ pre Janu Belákovú a Marcelu Laiferovú. Bol to prvý big beatový hit v histórii nášeg pop music a skladba si získala srdcia všetkých vekových kategórií. Napriek úspechom s ďalšími pesničkami, ktoré nahrála v Tatrách revue už s orchestrom doktora Jaroslava Laifera, sa rozhodla dokončiť štúdiá. Veď v r. 1968 získala ocenenie Slávik roka. Do svojho programu ju pozval vtedy najlepší československý „Orchester Karla Vlacha“ s ktorým nahrála svoju prvú LP platňu. Táto bola v histórii pop music prvou LP platňou slovenského interpreta. V roku 1970 získala ako prvá Slovenka Zlatú Bratislavskú lýru. Po nej prichádzali pozvania na festivaly. Rio de Janeiro, Sopoty, Olympiáda piesní v Aténach, festival v Drážďanoch, kde získala ocenenia, ako i súťaž Intervíznych rádii o Zlatú palmu na festivale na Malte. Spievala v hudobnom filme „Konečná stanica rytmus“ ktorý získal na televíznom festivale v Montreau cenu.

Svoje koncerty si organizovala so svojou kapelou v zahraničí a doma v Československu. Získala množstvo pozitívnych kritik a radosť publika. Nahrála vyše 800 skladieb a v tomto období, keď slávi 50 rokov na profesionálnej scéne vydal Opus 5 CD-čko so 108 hitmi tejto interpretky. Zaujímam sa o výtvarné umenie, píše knihy pre vydavateľstvo IKAR, ktoré tiež získali ocenenia. Začala prednášať na Vysokej škole sv. Alžbety tému medicína a umenie.

Vyšťudovala lekársku fakultu v Bratislave, určité obdobie sa venovala internej medicíne a skončila tiež štúdium estetiky a etiky na filozofickej fakulte.

Marcela Laiferová žije a tvorí v Bratislave. Stále koncertuje, stále s úspechom.

„Krása ľudského života je ukrytá nielen v jeho histórii, ale predovšetkým v jeho tradíciách. Iba niekoľko ľudí vie odkryť tajomstvo umenia, ktoré nás sprevádza od narodenia. Sú to výnimočné osobnosti, ktoré životom cítia chvenie bytia, jeho krásu i ťažobu. Všetko, čo vyrastá v ľudskej spoločnosti, na Slovensku tak nádhornej a vzácnej.

Darinka Laščiaková je osobnosť, o ktorej identite z detstva, rodinných tradícií a ľudovosti, kedysi nedávno ešte takej čistej a krásnej, netreba veľa hovoriť. Narodila sa, aby spievala. A vyspievala krásu ľudovej piesne. História tohto ľudu. Jeho života.

Iba veľká umelecká osobnosť dokáže preraziť netaktnosť rýchleho života a povedať, aby sa zastavil. Ona to dokázala. Keď zaspievala, ľudia stišili reč a prestali hádky. Spievala na svadbách, odobierkach, v rozhlase, televízii, na platniach. Všade. Nezabudnuteľné boli Vianoce s jej nádherným hlasom ktorý jemne prechádzal úsmevmi z vinylových platní.

Cením si jej umenie preto, že ho dokázala rozvíjať. Obohacovať novým vyjadrením melódie a citu. Jej pieseň bola v jej podaní vždy iná, vždy krajšia.

Darinka Laščiaková. Fascinovala a nadchýna Slovensko i zahraničie doteraz. Rozvinula talent, oslovila ním ďalších a prispela ku vzťahu k našim tradíciám. Tým nie umelým, ale pravým. Tak ako to táto umelkyňa vyspievala.“

Ľ. M.

DARINKA LAŠČIAKOVÁ

Narodila 23. novembra 1931 v Tvrdošíne na Orave. Absolvovala hudobnú vedu a národopis na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave (1956). Už popri štúdiu sa stala členkou Lúčnice. Ako redaktorka Československého rozhlasu vytvorila množstvo relácií, ktoré mapujú tradičnú kultúru slovenského ľudu. Vari najznámejší z jej tvorby je cyklus "Hory, ľudia a pieseň", v ktorom poslucháčom poodkryla život ľudí z horských oblastí Slovenska. Spomienky na tieto cesty za ľudovou piesňou zachytila aj vo svojej

publikácii "Život s piesňou", v ktorej si okrem nich zaspomínala aj na svojich drahých, otca, mamku, ale i súrodencov. V neposlednom rade nahrála v rozhlase aj nemalé množstvo ľudových piesní, niekoľko hudobných nosičov a aj verejné koncerty, ktoré absolvovala či už ako sólistka Lúčnice, alebo iných hudobných telies.

Žije v Bratislave.

„Vstup tejto umelkyne do výtvarného života bol pre rozvoj slovenskej módy zásadný. Po absolvovaní vysokoškolského štúdia sa s nasadením začala venovať voľnej textilnej tvorbe. Krása gobelínov, ktoré patrili k epoche renesancie, baroka i ďalších etáp vývoja dostala v rukách umelkyne osobitý pôvab a svojský výraz. Mala za sebou perfektnú remeselnú i technologickú prípravu a práve talent dodal jej tvorbe výraz taký charakteristický pre jej tvorbu.

Etapa módného návrhárstva prekročila u Ivety Ledererovej zabehané štandardy. Práve výtvarnosťou vnášala do odevov ten osobitý cit pre jedinečnosť a krásu. Každé šaty z jej dielne sa tak stali umeleckým originálom.

V ceste autorskej jedinečnosti pokračuje v móde pre mužov.

Nebojí sa experimentu, objavuje a pracuje s novými materiálmi. Jej značka LEDERER sa pomerne rýchlo stáva pojmom nielen doma ale i v zahraničí. Popularizujú ju náročné módné prehliadky. Úspech prichádza za úspechom.

Iveta sa popritom neustále vzdeláva. Jej meno rastie. Rukopis umelkyne je v zakódovaný práve svojou jedinečnosťou v stovkách odevov, oblečení športovcov i diplomatov. Vznikol nový umelecký fenomén, ktorý charakterizuje výtvarnosť v odevnej móde. A reprezentovala ho Iveta Ledererová.

Tvorivá cesta tejto umelkyne, skromnej, ale nesmierne dôkladnej a tvorivej sa rozvíja i dnes. V tvorivých obrazoch koláží. Sú postavené ne estetikej i poznávacej úlohe. Viac ako desať rokov dosiahla originálne výsledky vo voľnej tvorbe. Prepracovala sa k nadčasovým experimentom v maľbe na počítači a v tablete. Pohyblivý obraz. Stále pracuje na klasických kompozíciách v úplne nových technikách. Experimentovanie v tejto výtvarnej forme ju nesmierne napína. Tak ako všetko, čím táto nevšedná a nesporne ojedinelá umelkyňa na našej umeleckej scéne zaujala.“

Ľ. M.

I VETA LEDEREROVÁ

Iveta Ledererová, akademická maliarka ukončila štúdium na Pražskej Vysokej škole umelecko-priemyselnej v roku 1980. Počas štúdia si rozvíjala vzdelanie na VŠUP v Helsinkách.

Textilné výtvarníctvo, ktoré s veľkým nasadením študovala na strednej a vysokej škole, sa pre umelkyňu stalo vizitkou jedinečnosti a kvality nielen v Československu, ale aj v zahraničí.

Od roku 1980 prednáša. Sprvu na bratislavskej VŠVU, neskôr na iných vysokých školách. Okrem toho vedie krúžky textilných techník. Na odborných seminároch prednáša spoločenskú etiketu a kultúru

odievania. V tejto oblasti sa stala odborným garantom.

Výnimočnosť prejavila umelkyňa v realizácii rozmerných tkaných tapisérií i keramických stien pre architektúru (sobášne siene, kultúrne domy a iné). Od roku 1978 vystavuje doma i v zahraničí. Jej diela sa nachádzajú v súkromných i verejných galerijných zbierkach.

Od roku 1985 sa venuje originálnej a unikátnej odevnej tvorbe z autorsky realizovaných materiálov. Dámske denné a spoločenské odevy, pánske vesty a kolekcia košiel, odevy pre hudobné skupiny a moderátorov. Všetko výtvarné originály. Zakladá známu a veľmi úspešnú značku LEDERER. Absolvuje originálne módné prehliadky doma i v zahraničí. Autorka žije a tvorí v Bratislave.

„Herečka. Svoj talent vložila do umenia, ktoré ľudí fascinuje od jeho vzniku. Cesta k hereckému umeniu je náročná. Vedia to len skutoční umelci. V tomto umení, pri ktorom nesmiem zabudnúť na škálu herectva filmového, divadelného a televízneho, včítane drobností ako dabing, moderovanie, členstvo v komisiách a ďalšie aktivity, tu sa objavila mladá, začínajúca Diana Mórová, ktorá vedela, že talent je iba súčasťou, aj keď jednou z najvyšších, pri každom umení.

Dnes je táto vzácna umelkyňa, stále mladá a pôvabná temer denne s nami, s divákmi. Ona totiž vie hrať.

Talent herca cítiť, nevidieť. Vtedy, keď beží predstavenie a vstúpi osobnosť, nemusí ešte nič povedať, nič urobiť a diváci majú husiu kožu. Osobnosť rastie. Zlepšuje sa. Až dozreje. Talent je tá duša hereckého výkonu, ktorá robí divadlo nesmrteľným. Vstupuje medzi ľudí, aby rástli s ním. Človek potrebuje počuť niečo nové. Vidieť zvláštne. A cítiť osobité. Dobrý herec to dokáže zosobniť.

Diana Mórová je talentovaná, zrelá herečka, ktorá vie nielen hrať, ale aj dávať. Myslím, že preto jej patrí Identifikačný kód Slovenska. Preto, že jej umenie má charakter svetového. A to je krásna uznanie, ktorá jej patrí.“

Ľ. M.

DIANA MÓROVÁ

Diana Mórová sa narodila 18. februára 1970 v Bratislave. V roku 1992 ukončila štúdium herectva na VŠMU v Bratislave. Od roku 1992 je členka činohry SND v Bratislave. Naštudovala tu hlavné postavy

v siedmich hrách W. Shakespeara – Sen noci svätajánskej, Ako sa vám páči, Veselé panie Windsorské, Búrka, Antonius a Kleopatra, Večer trojkráľový a Skrotenie zlej ženy. Tieto fakty sú výnimočné pre umelkyňu samotnú, s tým, že bravúrne zahrala ďalších viac ako 50 postáv, vždy výrazných umeleckých výkonov. Účinkovala v mnohých televíznych inscenáciách a seriáloch. Jej filmovým debutom bol film Marta a Ja (1989, réžia J. Weiss), nasledovali filmy Rivers of Babylon, Praha očima..., Kuře melancholik, Posledná stanica, Počas rozpadu, Tango s komármi. V roku 1996 získala ocenenie DOSKY za najlepšiu herecký výkon sezóny. Bolo to historicky prvé udeľovanie týchto cien a cenu získala za postavu Rosalindy v inscenácii W. Shakespeara „Ako sa vám páči“. V roku 2008 získala Cenu OTO ako herečka roka a ocenenie Krišťáľové krídlo.

Dnes je snáď najpopulárnejšia a mimoriadne aktívna herečka na Slovensku. Žije v Bratislave.

I ZABELA PAŽITKOVÁ

Izabela Pažitková, PhD., je absolventkou Filozofickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave, kde ukončila štúdium románskych jazykov a literatúry a obhájila doktorát. Vzdelanie si doplnila na Université de Paris – Sorbonne a rovnako na prestížnej Ecole Normale Supérieure v Paríži. V roku 1971 začala pracovať v Slovenskej televízii, najskôr v Hlavnej redakcii programu a od roku 1976 v Hlavnej redakcii Televíznych novín, kde sa ako redaktorka venovala kultúrnej publicistike. Pripravovala reportáže a uvádzala mnoho významných kultúrnych podujatí (Cena Dunaja, Bratislavská lýra, medzinárodný festival televíznej tvorby Zlatá Praha, medzinárodné hudobné festivaly Pražská jar, Bratislavské hudobné slávnosti, Filmový festival v Karlových Varoch, Východná a ďalšie). Vyše dve desaťročia je tlačovou tajomníčkou Slovenského národného divadla propagujúcu tvorbu troch umeleckých súborov – opery, činohry a baletu. V rámci týchto aktivít bola vyslaná na stáž do Théâtre National de Paris. Rovnaké obdobie je súčasne ako hlavná manažérka zodpovedná za organizáciu najprestížnejšieho festivalu vážnej hudby na Slovensku – Bratislavských hudobných slávností. Úspešne realizovala vyše 20 ročníkov festivalu s tými najvýznamnejšími orchestrami, sólistami a dirigentami z Európy, USA, Južnej Ameriky a Austrálie.

Ľ. M.

Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky poverilo Izabelu Pažitkovú organizovaním prezentácie slovenskej kultúry vo Francúzsku v roku 1996, v mnohých francúzskych mestách sa realizovalo viacero podujatí vrátane hostovania Opery SND na prestížnej scéne divadla Opéra Comique v Paríži a tiež Slovenskej filharmónie. Rovnaké poverenie dostala od Ministerstva kultúry SR v nasledujúcom období, pripravila prezentáciu slovenskej kultúry v Mexico City.

Z pôsobenia v televízii si najviac váži ocenenie Zlatý krokodíl. Izabela Pažitková je aj dvojnásobnou rytierkou: francúzska vláda jej udelila vyznamenanie Rytierka umenia a literatúry a talianska vláda titul Rytierka Rádu hviezdy spolupatričnosti s Talianskom. Žije v Bratislave.

„Táto krajina bola a našťastie aj stále je veľmi bohatá na mimoriadnych ľudí. Najvzácnejšie projekty či diela, ktoré vytvorili, svojou váhou a významom často presahujú domáce hranice a pokojne ich môžeme zaradiť do širšieho európskeho kontextu. Kamil Peteraj je ojedinelá osobnosť našej umeleckej scény. Ako originálny básnik a textár takmer pol storočia oslovuje viacgeneračne množstvo čitateľov a poslucháčov. Krása slova spočíva najmä v tom, že má v sebe uložených viacero významov a jedinečnú hĺbku, v ktorej je ako v studni uložená pamäť národa, jeho kultúra, duša a jazyk. Peterajova poézia a texty piesní túto silu slova a jeho pestrosť fascinujúco využívajú. Veta je myšlienkou. Správne objavené a očistené slovo nápadom. Je pôžitkom sledovať, čo dokáže slovenčina v jeho spracovaní, aký umelecký výraz jej vie dať vďaka harmónii slov, viacvýznamovosti obsahu a nekonečnej fantázii.

Poézia je všade okolo nás a v nás, len človek nie vždy vie objaviť jej nesmrteľné čaro, ponoriť sa do jej odkazu a pokúsiť sa vychutnať nesmrteľnosť chvíle, to goethovské zastavenie času, ktorý sa nám sype ako piesok pomedzi prstami. Lebo báseň je tým zvláštnym mágom, ktorý nám cez rôznorodosť významov dáva slobodu myslenia a fantázie.

Kamil vytvoril veľké literárne dielo, ktoré patrí dnes k tým najznámejším a najobľúbenejším. Ako básnik aj ako textár. Textári piesní bývajú často diskretní a v pozadí ukrytí za výpoveďami interpretov. Avšak niektoré spievané básne sú také výrazné, že ľudia v nich nájdu kus svojho života, pocitov, či zrkadlenie vlastných túžob.

Koľko piesní by prepadlo nebyť dobrého textu. Pretože autor nevložil do textu iba rýmovacký, ale pozdvihol ich na básnické umenie, ľudia sa o ňom dozvedeli, recitujú ho a viaceré texty poznajú naspamäť. Básne Kamila Peteraja sú myšlienkovým skvostom. Náročným i blízky. Romantizujú chýbajúcu snivosť života. Hrajú sa s momentom, ktorý nechce odísť. Naozaj, Kamil je mimoriadny tvorca.“

Ľ. M.

KAMIL PETERAJ

Kamil Peteraj sa narodil 18. septembra 1945 v Bratislave. V roku 1970 ukončil štúdium divadelnej dramaturgie na VŠMU v Bratislave. V rokoch 1970 – 1980 bol dramaturgom spevohry Novej scény v Bratislave, od roku 1980 je v slobodnom povolaní. Prvú báseň uverejnil v roku 1964 v časopise Slovenské pohľady. O rok neskôr debutoval básnickou zbierkou Sad zimných vtákov. Ďalšia kniha Lipohrádok je jedinečná v slovenskej povojnovej poézii vďaka tomu, že približuje svetlivej prírode. V neskoršej tvorbe si všima človeka

modernej civilizácie. Je zakladateľom modernej slovenskej textovej tvorby. Spolupracoval s Pavlom Hammelom, Mariánom Vargom, Miroslavom Žbirkom, Marikou Gombitovou, Robom Grigorovom, Kristinou a ďalšími. Napísal aj niekoľko kníh pre deti. Za svoje diela básnické zbierky tiež získal viacero literárnych ocenení – tri Zlaté a dve Platinové knihy. Jeho básne sú preložené do viacerých jazykov. Kamil Peteraj je humanista. Žije a tvorí v Bratislave.

„Po stáročia často opakovaná otázka - čo je nositeľom hodnoty umeleckého diela - má toľko odpovedí, koľko bolo doposiaľ umeleckých epoch. Ľudia však budú stále hľadať odpoveď, a zväčša si neuvedomia, že každá pravda nášho života je ukrytá v jednoduchosti a prostote.

Závesný obraz je artefakt, ktorý zdobí, informuje, dáva domovu život, prestíž a mnoho ďalších substantív. Má stáročnú históriu s neutíchajúcim záujmom.

Vladimír Plachý je jedným z najvýraznejších umelcov dneška.

Preto, že jeho obrazy rozprávajú rečou všetkých ľudí. Rešpektujú ľudské sny po kráse a harmónii. Predstavuje to najobľúbenejšie, čo dnes môže človeku umenie priniesť. Impresionizmus.

Vladimír Plachý je radostným impresionistom, ktorý zobrazuje predovšetkým krajinu štýlom „barbizonskej školy“. Je to plenérová maľba, ktorou umelci maľovali v jednotlivých časových obdobiach.

A tu zdôrazní jeden z hlavných princípov tvorby tohto talentovaného umelca. Umenie je jeho životom.

Náročným štúdiom a poznaním minulosti si osvojil kontinuálne maliarske techniky a postupy. Učil sa od hodnôt majstrov, aby vedel, čo si môže dovoliť a čo dokáže. Začiatky tvorby tohto umelca sú udivujúce a veľmi rád by som ich niekedy predstavil verejnosti. Sú hľadaním tvaru a svetla. Farebnou skúškou výrazu obrazu. Hrou s linearitou, figúrou, expresívnou modernou i štruktúrou.

Je dobré, že Vladimír Plachý si osvojil práve tie najkrajšie hodnoty maliarskeho prejavu. Krajinomalbu.

Cielene vychádza z obrovských kvalít i základov krajinárskej školy nielen západnej Európy ale aj Ruska. Počas spoznávania a štúdií pochopil nielen odkaz veľkosti krajinárskeho umenia, ale stanovil si úlohu previesť krásne umenia do dnešnej doby, blízke súčasnosti.

Uvedomil si, že to nejde bez vynechania realistických princípov maľby a plenéru. Jeho prínos je v prepise tej reality, ktorá sa stráca. V rozvoji umenia, ktoré už nie je. V pripomienke, že robiť umenie sa dá iba na základe náročnej tvorivej cesty, ktorá nemá koniec, ktorá má iba rast.

Nepoznáam výtvarného umelca, ktorý vie maľovať s tak náročnými technickými postupmi ako tento autor. Z nich vznikajú slnkom presvietené obrazy prírody, ktoré ju nekopírujú, ktoré ju maľujú.

Krása je dominantou umenia v histórii aj dnes. V kráse je minulosť i dnešný progres. Po peknote túži ľudstvo do svojho vzniku. A to ponúka Vladimír Plachý. Umelec spojený so slovenskou krajinou, svetom lúčnych tráv a motýľov, objaviteľ zabudnutých pohľadov na hodnoty dediny, ktoré formovali tento ľud a tým aj nás.“

Ľ. M.

VLADIMÍR PLACHÝ

Vladimír Plachý sa narodil v roku 1956 v Moravskom Krumlove.

Vnímavo a citlivo naviazal na tvorbu významného československého umelca, krajinára a figuralistu prof. Klementa Olšanského pôsobiaceho nielen v USA a Kanade. A práve tu získal a rozvíjal svoj talentovaný tvorivý základ.

Vladimír Plachý maľuje. Realizoval desiatky samostatných výstav doma i v zahraničí. Zúčastnil sa množstva kolektívnych výstav. Jeho diela sa nachádzajú v galerijných i súkromných zbierkach po celom svete. Je držiteľom mnohých cien a uznaní doma i v zahraničí.

Žije a tvorí neďaleko Bratislavy.

„Mimoriadne umelecké osobnosti v celom vývoji ľudstva uchvacujú hĺbkou prežitia a tým aj výrazu umeleckého diela. To umožňuje umelcovi iba talent, ktorý buduje na perfektnnej technike. U každého výnimočného tvorca sú to nami nepoznané hodiny, dni, roky skutočne mimoriadne náročné tvorivej činnosti, ktorá vyústi do zážitku, pre ktorý umenie milujeme. Richard Rikkon je klavírnym fenoménom dneška a dáva poslucháčovi vlastne všetko, čo robí klavírny prejav vzácnym. Pri každej jeho klavírnej hre s nadšením sledujeme ľahkosť ruky, pohyblivosť prstov, istotu, fantáziu improvizáci, a energiu. Autorova improvizácia je nekonečná. Oživuje notovú osnovu. Jej chvenie prenáša do každej klávesy, z ktorých nakoniec ako z celku zasiahne ľudskú dušu to, čo potrebuje. Prává umelecká hodnota. Richard Rikkon vzácnou a žiadanou hudbou dneška.“

Ľ. M.

RICHARD RIKKON

Mgr. Art Richard Rikkon sa narodil 6. 6. 1974 v Želiezovciach v rodine niekoľkých hudobníckych generácií. Hre na klavír sa venuje od 4 rokov. Päť ročný vyhral prvú súťaž. Šesť ročný vyhral Bartókovú súťaž. Následne natočila naša televízia dokument o mladom umelcovi. V ôsmych rokoch bol prijatý na konzervatórium do Žiliny. V roku 2000 absolvoval bratislavskú Vysokú školu múzických umení. Počas štúdia si rozšíril poznanie dvojročným štúdiom na Conservatoire Superior v Paríži. Druhú vysokú školu vyštudoval v Paríži v triede, ktorú viedol Eugen Indjica, žiak A. Rubinsteina. Navštevoval majstrovské medzinárodné kurzy u Lazara Bermanna a Haliny-Czerny Stefanska.

Od ukončenia školy hráva s renomovanými hudobnými telesami a slovenskými i zahraničnými hudobníkmi. V súčasnosti sa venuje koncertnej klavírnej interpretačnej a improvizáčnej činnosti, taktiež aj aranžovaniu známych diel a ich netradičným stvárneniam - transkripcii skladieb.

Znáмым a mimoriadne obľúbeným sa stal ako korepetitor súťažiacich spevákov Super Star.

Je spoluorganizátorom benefičných koncertov. Obsahom i životom naplnil vlastný projekt Richard Rikkon a talenty. V roku 2014 uskutočnil turné po Mexiku, v roku 2015 turné po Toskánsku. Vydal viaceré CD nosiče, Čarovný klavír, 2005, Čarovný klavír II., 2006, Richard Rikkon uvádza, 2006. V tom istom roku koncertuje v Carnegie Hall v New Yorku. Je nositeľom viacerých domácich i zahraničných ocenení. Za Čarovný klavír získal hudobnú cenu Aurel 2005 i Zlatú platňu.

Je členom viacerých odborných porôt a súťaží.

V roku 2011 absolvoval celosvetové turné (Afrika, India, Saudská Arábia, Grécko, Rusko, Kanada, USA, Švédsko, Nórsko, Fínsko, Francúzsko) a mnohé samostatné domáce i zahraničné koncerty. Hral alebo orchostraval s majstrami ako Salvatore Accardo, Mischa Maisky, Eduard Grach a mnohí ďalší.

Richard Rikkon je dnes svetovo známym a rešpektovaným umelcom. Žije a tvorí v Bratislave.

„Tie slovné hračky, umenie je veda a veda je umenie, oni majú vo svojej podstate obrovský význam. Vážim si ľudí, ktorí podľahli kúzlu oboch týchto kultúrnych fenoménov a všestranne ich rozvíjajú.

Ivan Rod celý svoj život venuje rozvoju práce a podpore umeleckého prejavu. Prešiel mnohých pracovnými pozíciami, ktoré mu dali poznanie a skúsenosť. Umenie prestupovalo celou ich rodinou a on doposiaľ posúva túto mimoriadnu krásu cez svoje deti ďalej.

Ivan Rod jemu vlastnou organizačnou energiou i poznaním hodnôt organizuje mnohé umelecké aktivity. Podporuje hudobné umenie, herectvo, výtvarníctvo i ľudový umelecký prejav. Zorganizoval mnoho výtvarných výstav. Tvorivé stretnutia i rozhovory. Pracovné priestory i domov doposiaľ naplňa umením. Je to práve táto cesta ku kráse a jej hodnotám, ktoré formujú náš vzťah k svetu a tým aj k ľuďom okolo nás. Keď si ich všímame a nielen sledujeme ale aj rozvíjame ich vzlet k objavovaniu nových ciest a umeleckých objavov. V tomto zohral a stále zohráva Ivan Rod veľkú úlohu. Vnímavý, múdry človek hrá so životom veľmi vážne. Preto hovoríme o jeho úspechoch. Pre vlastnosti, ktoré si náročne budoval. V tom je ukryté aj jeho humanistické krédo, ktoré formuluje takto:
- Pomáhať ľuďom a motivovať ich.
Nemať v srdci závisť ani nenávisť,
byť optimistom, konštruktívne snívať
a energicky vyplňovať svoje sny.“

L. M.

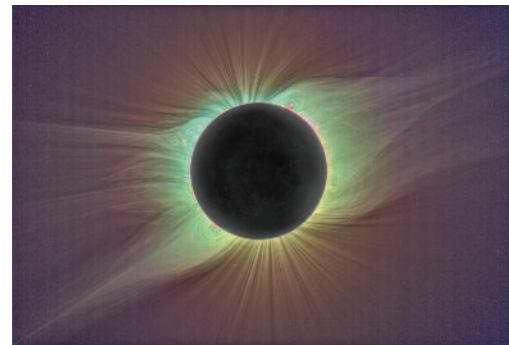
IVAN ROD

Ivan Rod, JUDr., Ing., sa narodil 2. 11. 1945 v Topoľčanoch. V roku 1971 absolvoval štúdium na Strojníckej fakulte SVŠT v Bratislave a v roku 1977 ukončil štúdium na Právnickej fakulte UK v Bratislave. Jeho práca v dôležitých riadiacich funkciách bola zároveň aj tvorbou, späťou s krásou tvarovania, s dizajnom. Projektoval, prednášal na vysokej škole, venoval sa poradenstvu, riadil. Desiatky rokov je jeho život spätý so spoločnosťou Wertheim. Je zakladajúcim členom Slovensko - rakúskej obchodnej komory, členom predstavenstva Zväzu strojárskkej výroby, organizuje náročné kultúrne podujatia. Je držiteľom viacerých cien a ocenení. Ivan Rod je zberateľ, sponzor a veľký obdivovateľ slovenského výtvarného prejavu. Pravidelne organizuje akcie „Umenie - víno - priateľstvo“, počas ktorých zahajuje vernisáže slovenských výtvarníkov. Donor umenia a filantrop sám maľuje. Žije v Bratislave.

„Kultúra je atraktívnym spoložitím vedy a umenia. Sú zdanlivo rozdielne, ale už skutočnosť, že majú spoločnú bázu v samotnom názve, mnoho hovorí. V oboch kategóriách sa vyžaduje tvorivosť, dynamický prístup, objavnosť, originalita. Cesta, ktorou sa umelci a vedci poberú nemá koniec.

Mnoho umelcov študovalo vedné disciplíny a naopak. Nie je prekvapením poznať fyzika, ktorý píše nádherné básne. Alebo herca, ktorý sa venuje astronómii. Identifikačný kód Slovenska preto patrí výnimočným ľuďom z oboch oblastí. Vojtech Rušin je úžasný človek, ktorý má talent. Vesmír je umelecky spracované veľdielo neznámeho autora. To, čo predkladajú teleskopy, družice a iné zariadenia, je nielen objavom pre človeka, ale aj pre tvorcu. Farby, tvary a neznámo tejto veličiny sú dnes jedným z významných stimulov pre umelecký rozvoj. To, že autor skúma tú najznámejšiu časť našej existencie, slnko, len napovedá, že makro i mikrosvet svetelných výbuchov a tepelných erupcií otvára umeleckú danosť aj v jeho duši. Precestoval celý svet pozorovaním tohto obra na oblohe. Fotil ho ako vedec i ako umelec. Umelecky zachytil ľudí z každej destinácie. Lebo človek a slnko majú k sebe najbližšie. A v ľudskej tvári je nielen jeho duša, ale aj život, prostredie z ktorého vzišiel a ktorému vďačí za svoju existenciu. Vydal dve knihy, ktoré bez príkras nazvem umeleckou fotografiou. Tie autorove zábery hovoria jemu vlastnou invenciou. Zdanlivé dokumentovanie životnej reality má svoju hĺbku poznania a tvorivú trpezlivosť vo vyjadrení vzácneho okamihu. Lebo iba ten prináša poznatok tak, ako ho vidí tvorca. V tom je tvorivý rozsah fotografie Vojtecha Rušina. Nefotiť pre seba, ale pre ľudí. Fotiť tak, aby nielen pochopili, ale aj obdivovali to, čo si bežne nikto z nich nevšimne. Veľkosť toho krásneho slova, Človek.“

L. M.

VOJTECHRUŠIN

Vojtech Rušin, RNDr., DrSc., sa narodil 7. 7. 1942 v Spišských Hanušovciach. Na fyzikálnej fakulte UK v Bratislave ukončil štúdium astronómie. Od roku 1959 začal pracovať v Astronomickom ústave SAV na Skalnatom Plese, kde pracuje doteraz.

Vo svojej práci sa zameriava na výskum prejavov slnečnej aktivity, menovite v koróne a protuberanciách, jej časovo-šírkovému rozloženiu v priebehu cyklu slnečnej aktivity. V roku 1979 sa mu podarilo získať unikátne a doteraz (zo Zeme) jediné pozorovanie emisných spektrálnych čiar v spektre koróny. Jeho odborné práce vychádzajú vo väčšine z vlastných pozorovaní doma, alebo na 21 expedíciách za úplnými zatmeniami Slnka na rôzne miesta zemského povrchu.

Je autorom i spoluautorom množstva kníh, odborných článkov, referátov. Chcem upozorniť na ojedinelé knihy autora a to „M. R. Štefánik - slovenský astronóm“ (ALFA, Bratislava, 1991), „Slnko - naša najbližšia hviezda“ (VEDA, vydavateľstvo SAV - 2005) a „Astronóm Milan Rastislav Štefánik“ (VEDA, vydavateľstvo SAV - 2009), „Zážitky v tieni Mesiaca“ (vo vlastnom náklade - 2010), Poézia ľudskej duše (2012 - vo vlastnom náklade) a Extrémy (2015) vo vlastnom náklade, Neografia Martin). Zastával rad významných funkcií, okrem iného člen Predsedníctva Slovenskej akadémie vied. Je členom Medzinárodnej astronomickej únie (od 1978), American

Geophysical Union (1997), Central European Academy of Sciences and Art (1999) a mnohých ďalších.

V roku 2002 komisiou IAU bola pomenovaná planétka 26390 menom „RUŠIN“. Obdržal viaceré ceny a uznania. V kultúre treba zdôrazniť cenu Literárneho fondu za vedeckú a odbornú literatúru za knihu Slnko - naša najbližšia hviezda (2006).

V roku 2009 udelil prezident Slovenskej republiky Vojtechovi Rušinovi na návrh vlády Slovenskej republiky štátne vyznamenanie PRIBINOV KRÍŽ II. TRIEDY. Pripravil niekoľko samostatných výstav z fotografickej tvorby. Jeho obrazy sú dokumentom všestrannosti a intelektu tvorca, ktorý chce. Žije a stále pracuje a tvorí vo Vysokých Tatrách.

„V ľudskom živote sú obrovské hodnoty, zdanlivo skryté, pre mnohých neviditeľné, pre vzácnych nenahraditeľné. Tie hodnoty prináša nám všetkým kultúra. Netvorí ju však iba talent. Už dávno vieme, že predpokladom celého nášho snaženia je kontinuita s predchádzajúcimi úspechmi, náročnosť voči sebe a trvalé nadšenie pre rozvoj toho, čo robíme, čo tvoríme. Kultúra je virtuózom ľudských duší a kto sa nebráni a vpustí ju do svojho bytia, ten je víťazom. Temer všetko, čo v živote máme, čo nám pomáha žiť, tešiť a dýchať hodnoty súcna je vďaka vede a umeniu. Bez nich by to jednoducho nešlo. Denisa Žiláková práve vďaka silným osobnostným vlastnostiam dosahuje na svojej ceste k novým a novým výsledkom mimoriadne úspechy. Aj preto je laureátkou Identifikačného kódu Slovenska. Pre systémovosť tvorivého pracovného nasadenia, pre rozvoj hodnôt tejto krajiny, pre sústavnú podporu umenia. Identita je súčasťou jej bytia. Najmä tá, kde sa formovali jej hodnoty a kritériá k nim. Detské fantázie, radosť z momentov plných sily a poznania.“

Ľ. M.

DENISAŽILÁKOVÁ

Denisa Žiláková, JUDr. získala vysokoškolské vzdelanie na Právnickej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave. Následne absolvovala univerzitný semestrálny program v Paríži a postgraduálne štúdium na Ekonomickej Univerzite. Úspešne završila aj štúdium európskeho práva na King’s College v Londýne. V roku 2015 obdržala titul Master of European Funds na Európskej Akadémii Ekonomie a práva v Berlíne. V rokoch 2001-2005 pracovala pre Európsku komisiu ako právny poradca v oblasti manažmentu predvstupových európskych fondov. V rokoch 2005 a 2006 sa spolupodieľala na kreovaní Národného strategického referenčného rámca 2007-2013 a od roku 2006 ako riaditeľka odboru riadila prípravu a monitorovanie európskych projektov na Ministerstve financií Slovenskej republiky. Od roku 2012 na Ministerstve dopravy riadi európske investičné a štrukturálne fondy EÚ v oblasti dopravnej infraštruktúry Slovenskej republiky v operačných programoch Doprava a Integrovaná infraštruktúra. Je generálna riaditeľka sekcie riadenia projektov Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR. Je expertkou viacerých programov Európskej komisie (Horizont 2020, INTERREG III B, CEF) a Európskej investičnej banky, je členkou Dozornej rady Verejných prístavov a členkou Dozornej Rady Slovenského Investičného Holdingu.

V náročnej a zložitej schéme aktivít Denisy Žilákovej hrá významnú úlohu podpora a rozvoj kultúry. Prepája svoje pracovné povinnosti s fenoménom umenia. Žije a pracuje v Bratislave.

DAVID KOLLER | CHCI ZAS V TOBĚ SPÁT

MLČÍŠ A SVĚT JE FUNNY ZÁHADOU
STÁVÁ SE PRO MĚ HANY
KDYŽ DRAČÍ DRÁPY TNOU
TEMNICE TMAVÁ VŘÍSKÁ
BLESKNE TMOU
MÝ VLASY LOUČÍ VÍSKÁ
LETÍ NAD VODOU
A HRUBÝ SÍLY VZÝVÁM
SNÍDÁM BEZPRÁVÍ
TVÝ VOČÍ V HLAVĚ VÍDÁM
JE TO VŠECHNO JEDNA VELKÁ SÍLA.
JESTLI SE VÁŽNĚ HODÍŠ
NEVÍM NEJDU SPÁT
NA KOLEJ KLUKY VODÍŠ
A RÁNO SE CHCEŠ BRÁT
JESTLI SE KE MNĚ HODÍŠ
SNAD JDU K TOBĚ SPÁT
S LÁSKOU SE VŮNÍ BRODÍME
POSTELOVÝ KRÁLOVSTVÍ
ZA KONĚ NECHCE SE MI DÁT
JSEM NA TOM
STEJNĚ MÁM TĚ RÁD
JABLKEM JABLKEM NEJSI
A ZLÍBÁM TĚ CELOU
BER SI HO BER SI TAK OPUSTIT ZOUFALCŮ RÁJ,
CHCI ZAS V TOBĚ SPÁT.
ŘÍKÁŠ ŽE SVĚT JE KRÁSNĚJ SVĚT
JE ZLEJ
AŽ NAŠE HVĚZDA ZHASNE
HAUDY HAUDY HEJ

ŠTĚSTÍM SE LŮZA BRODÍ, NAŘÍKÁ
HLEDÁ A PRAVDU RODÍ NEVÍ NESVLÍKÁ
SE LÁSKO
A HRUBÝ SÍLY VZÝVÁM
SNÍDÁM BEZPRÁVÍ
TVÝ VOČÍ V HLAVĚ VÍDÁM
JE TO VŠECHNO JEDNA VELKÁ SÍLA.
JESTLI SE VÁŽNĚ HODÍŠ
NEVÍM NEJDU SPÁT
NA KOLEJ KLUKY VODÍŠ
A RÁNO SE CHCEŠ BRÁT
JESTLI SE KE MNĚ HODÍŠ
SNAD JDU K TOBĚ SPÁT
S LÁSKOU SE VŮNÍ BRODÍME
POSTELOVÝ KRÁLOVSTVÍ
ZA KONĚ NECHCE SE MI DÁT
JSEM NA TOM STEJNĚ MÁM TĚ RÁD
JABLKEM JABLKEM NEJSI
KOUSNU HLOUBŠ A ZLÍBÁM TĚ CELOU
BER SI HO BER SI TAK OPUSTIT ZOUFALCŮ RÁJ
CHCI ZAS V TOBĚ SPÁT.
SAMI SE K BŘEHŮM KLONÍME
SAMI JAK BEZVLÁDNEJ PROUD
SAMI SE PROTI VLNÁM STAVÍME
SAMI SE CHCEM ZBAVIT TĚCH POUT
SAMI SE K BŘEHŮM KLONÍME
SAMI JAK BEZVLÁDNEJ PROUD
SAMI SE PROTI VLNÁM STAVÍME
JSEM NA TOM STEJNĚ MÁM TĚ RÁD.
JABLKEM JABLKEM NEJSI
KOUSNU HLOUBŠ A ZLÍBÁM TĚ CELOU
BER SI HO BER SI TAK OPUSTIT ZOUFALCŮ RÁJ
CHCI ZAS V TOBĚ SPÁT.

2014

Identifikačný kód Slovenska

2007 – 2015

| IVANBUKOVSKÝ | VOJTECHFARKAŠ | BERNARDAGRADIŠNIK | MILANGREGUŠ |

| PETERKALMAN | DAVIDKOLLER | MARCELALAIFEROVÁ | DARINALAŠČIAKOVÁ |

| IVETALEDEREROVÁ | DIANAMÓROVÁ | IZABELAPAŽITKOVÁ | KAMILPETERAJ |

| VLADIMÍRPLACHÝ | RICHARDRIKKON | IVANROD | VOJTECHRUŠIN | DENISAŽILÁKOVÁ |

Katalóg / Catalogue: laureátov IX. ročníka Identifikačného kódu Slovenska

Napísal a zostavil / Written and compiled by: Ľuboslav Moza

Spolupráca / Co-operation: Gabriela Mozová, Eva Semelbauerová

Preklad / Translation: Gabriela Mozová, Ľ.M. ml. a Katarína Mozová

Grafická úprava / Graphic layout: Barbora Gerthoferová

Tlač / Print: Kníhtlač Gerthofer

Vydal / Published by: Artem, o. z.

www.artem.sk

ISBN 978 - 80 - 89633 - 10 - 4